

LA PENETRACIÓ DE L'IMPERIALISME XINÈS A L'AMÈRICA LLATINA

En aquest informe, tractarem d'exposar com la Xina ve desplaçant els EEUU de la seva àrea d'influència històrica. Abans de veure més detalladament en què es concreta el SORPASSO de l'imperialisme xinès, hem d'observar a grans trets quina ha estat l'evolució del capitalisme a Llatinoamèrica des d'inicis del segle XX.

Del bloqueig al desenvolupament de les forces productives

Són diversos els factors que van bloquejar històricament el desenvolupament de les forces productives a l'Amèrica Llatina.

Les tradicions industrials precapitalistes exportades de la Península Ibèrica a Llatinoamèrica van ser un factor determinant que va ajudar a bloquejar el desenvolupament de les forces productives (de la indústria de tota Amèrica Llatina). En realitat, va ser el reflex intel·lectual i industrial de l'endarreriment d'Espanya i Portugal a Europa, després de la seva derrota en les guerres anticolonials d'aquestes metròpolis. Aquest endarreriment i paràlisi ja formava part de les burgesies criolles llatinoamericanes abans i després de la seva independència. Aquestes tradicions precapitalistes peninsulars, a més de bloquejar la modernització burgesa i bloquejar el desenvolupament econòmic, també van facilitar la penetració, la influència i el control del capitalisme imperialista anglès primer i l'estatunidenc després. Juntament amb tot això, les victòries anglo-estatunidenques en la primera i segona guerra imperialistes mundials, els van donar una prepotència i un sobrepoder que els permetia mantenir tota Amèrica Llatina com la seva GRAN RESERVA de matèries primeres abundants i barates. **GRAN RESERVA controlada i administrada per una burgesia compradora, però, en general, no emprenedora.** La burgesia rendista i parasitària llatinoamericana va facilitar aquest procés.

L'imperialisme espanyol va anar penetrant a Llatinoamèrica robant-li molts negocis als EEUU. La UE es va convertir en el seu segon soci, després dels EEUU. Però un nou competidor va entrar en el mercat, i sobretot a partir del 2005 va començar a invertir en el continent, a fer pactes comercials, tractats de lliure comerç... l'imperialisme xinès va començar a penetrar a Llatinoamèrica i a data d'avui és el primer soci comercial de molts dels països llatinoamericans, i a Centreamèrica els seus capitals es van colar malgrat tota la resistència que posen els EEUU per tenir sota el seu control el seu pati del darrere.

Mentre que la política general dels capitalismes més vells, ha estat saquejar sense més les matèries primeres d'Amèrica Llatina, el capitalisme xinès, que és el que va marcant el ritme tecnològic a nivell mundial, no només saqueja les matèries primeres de la regió, sinó que ve carregadet de bitllets: *"la Xina és el soci comercial més important i una font ja imprescindible d'inversions directes (uns 10.000 milions de dòlars invertits cada any a la regió)." (La Vanguardia, 28-04-2019).* I això és un caramellet a la boca de tota la burgesia, ja sigui de la local o l'estrangera, que ha obert les portes a l'imperialisme xinès. Desenvolupament d'infraestructures (carreteres, vies ferroviàries, metro, ports, etc.), formació en noves tecnologies, inversions en la indústria. La burgesia xinesa no solament s'ha dedicat a prestar diners a les burgesies llatinoamericanes o a quedar-se les seves matèries primeres.

Nombre d'assalariats a l'Amèrica Llatina

Un altre fet material que fa possible per la burgesia xinesa desenvolupar les forces productives a la regió ha estat

l'existència d'una enorme massa d'assalariats als quals poder explotar i extreure'ls **PLUSVALUA**.

Segons l'organització burgesa del Banc Mundial *"El 2021, la població total [incloses totes les classes socials] estimada d'Amèrica Llatina i el Carib era d'aproximadament 667 milions d'habitants (...). A la part sud del continent americà viuen aproximadament 431 milions de persones, mentre que l'Amèrica central i el carib alberguen a un total de 80 milions d'habitants."*

L'única font de PLUSVALOR per al sistema capitalista és la classe proletària.

Per tant, cal mirar quin percentatge d'aquesta població correspon a la classe obrera.

Concretament, al 2019 comptava amb el 62,2% d'assalariats en relació a la població total (Banc Mundial). A aquestes dades se'ls ha de sumar la quantitat de proletaris que s'han vist abocats a treballar a l'economia submergida o informal: *"(...) el 70% dels llocs de treball que s'han creat en els últims mesos es troben dins de l'economia submergida. (...) al voltant del 76% dels treballadors independents, i una mica més d'un terç dels assalariats, eren informals, (...)"*. (Expansión, 27-09-2021). Segons dades de la burgesia OIT, entre 2019 i 2020, la força de treball "informal" ha representat **més de la meitat del total dels assalariats amb ocupació en almenys nou països llatinoamericans**: l'Argentina 46,4%, Bolívia 84,9%, el Brasil 47,1%, Xile 24,3%, Colòmbia 62,1%, l'Equador 63,5%, Mèxic 55,7%, Paraguai 68,9%, el Perú 68%, etc.

La gran massa d'assalariats d'Amèrica Llatina suposa un viver de mercaderia força de treball per la burgesia, la seva veritable mina d'or.

La Xina major soci comercial d'Amèrica Llatina

Observant les dades del comerç bilateral per l'any 2020 de les diferents regions de centre i sud amèrica podem observar el desplaçament de la UE i dels EEUU en favor de la Xina. Si bé l'any 2020, a causa dels confinaments, va haver-hi una baixada del comerç a nivell mundial, les següents dades ens serveixen per veure el percentatge que ocupa cada país en la seva relació comercial amb Amèrica Llatina. Les dades estan recollides d'un estudi de la Universitat de Northumbria amb dades de la Comissió Europea.

Mercosur (l'Argentina, el Brasil, Paraguai i l'Uruguai): la Xina és el primer soci comercial. El comerç amb la Xina va representar un 27,6% del comerç total (109.563M€), per sobre del 16,1% de la UE (63.735M€) i dels EEUU que va ocupar el tercer lloc amb un 12,7% (50.288M€). El volum de negoci amb la Xina va ser gairebé la suma del de la UE i els EEUU junts. El quart lloc el va ocupar Xile amb un 2,5%. El cinquè lloc el va ocupar l'Índia amb un 2,4%.

Per la regió andina (Colòmbia, l'Equador, el Perú, sense Bolívia): els EEUU van representar el 24,7% del comerç total (38.122M€) seguit per la Xina amb un 21,3% (32.879M€) que va desbancar a la UE que es va quedar només amb un 13,8% (21.326M€). Brasil i Mèxic van ocupar el quart i cinquè lloc (4,3% i 3,9%). El Japó el sisè (3,1%), Xile el setè (3,0%).

Carib: El primer lloc el van ocupar els EEUU amb un 41,6% del comerç total (25.635 milions d'euros); però la Xina ha aconseguit penetrar i va ser el tercer soci comercial representant un 11,3% del comerç total (6.943M€) seguint de prop a la UE que va tenir un 13% (7.979M€). El quart lloc el va ocupar Canadà i el cinquè i el sisè Brasil i Mèxic respectivament.

Centreamèrica (Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Hondures, Nicaragua i Panamà): els EEUU continuen sent el soci comercial principal amb un 42,7% del comerç total (29.862M€). El segon lloc el va ocupar la UE amb un 12,7% (8.878M€) però la Xina li trepitja els talons amb un 12,1% (8.418M€). El quart soci comercial va ser Mèxic amb un 8,2% (5.752M€).

Mèxic: les dades comparatives de Mèxic són de l'any 2018 i estan recollides de l'estudi *EU trade with Latin America and the Caribbean* (desembre 2019) el qual dona només els percentatges. A Mèxic, la Xina representava el 2018 el 10,2% del comerç total, guanyant-li el segon lloc a la UE (8,6%). Els EEUU van ser el seu primer soci comercial amb un 62,3%. El quart lloc el va ocupar Canadà (2,7%) i el cinquè Japó (2,5%).

Cal notar que el dèficit de la balança comercial EEUU-Mèxic ha anat en augment els últims anys: els EEUU importen de Mèxic més del que exporta. Si comparem el total d'intercanvi comercial entre 2014 (536.737,2M\$) amb el de 2020 (536.692,9M\$) veurem que per a un volum total d'intercanvi similar el dèficit comercial pels EEUU s'ha duplicat en 6 anys: el 2014 era de -54.772,8M\$ i el 2020 de -113.730,9M\$ (United States Census Bureau). A això influeix el conflicte comercial Xina-EEUU, que ha contribuït a que l'entrada de productes mexicans augmenti: *"les exportacions de béns Mèxic als Estats Units van ascendir a un valor de 33 mil 399 milions de dòlars, la qual cosa va representar un creixement de 10.9 per cent a taxa anual."* (El Financiero, 05-05-2021).

Quant a la Xina, aquesta té relació comercial amb Mèxic des de 1999. L'FMI intenta infructuosament frenar la penetració Xina a Mèxic, però el 2018, coincidint amb l'arribada al govern de la corrent de Manuel López Obrador, va haver-hi una onada de ciberatacs a empreses estrangeres amb inversions a Mèxic. *"Els atacs a empreses estrangeres són ja el segell de la presidència d'Andrés Manuel López Obrador. En repetides ocasions, ha dit que van venir a Mèxic a "saquejar" i signar contractes "lleonins" que "abusen" de l'erari. En particular, destaca a empreses d'energia espanyoles i mineres canadenques (...) Però la Xina, país les companyies del qual han anat conquistant terreny discretament a Mèxic, no pateix de l'hostilitat del president. Per contra, les seves firmes han guanyat contractes governamentals."* (El País, 27-04-2021).

"D'acord amb Luz María de la Mora, sotssecretària de Comerç Exterior de la Secretaria d'Economia, la Xina és un soci estratègic per a Mèxic, amb qui hem augmentat les nostres exportacions durant els últims 10 anys en 70.6%, i tan sols de gener a novembre de 2020 vam augmentar 11.5%. (...) La baixa d'aranzels que va iniciar el govern xinès des de 2019 per a 850 fraccions i que el 2021 ascendeixen a 883, va beneficiar les exportacions mexicanes." (Estrategia Aduanera, 11-02-2021).

El conflicte comercial de la Xina amb els EEUU ha influït en què una gran quantitat d'empreses xineses es reubiquin a Mèxic. *"A finals d'octubre de 2020, la Cambra de Comerç Jiangsu de la Xina a Mèxic donava a conèixer a la premsa que fins a 2025 milers d'empreses xineses de diferents sectors acceleraran les seves inversions a Mèxic (...) al voltant de 70.000 empresaris xinesos havien tret les seves inversions de territori estatunidenc i que, conseqüentment, els sectors que rebran major inversió xinesa a Mèxic serien el manufacturer, tèxtil, automotriu, bioseguretat i hidrocarburs."* (Amèrica Economía, 11-06-2021).

En la mesura en què Mèxic forma part del Tractat de Lliure Comerç entre EEUU, Mèxic i Canadà, els béns procedents de la Xina que inunden el mercat mexicà, a partir d'aquest, arriben a

l'estatunidenc. El sector privat mexicà es dedica a comprar béns intermedis xinesos perquè són més econòmics i de millor qualitat. Això vol dir que en realitat **es produeix a la Xina, s'empaqueta a Mèxic i es ven als EEUU.**

Xile: les dades de Xile també són del 2018 (del mateix estudi de la UE). La Xina és el seu primer soci comercial: un 25,8% amb un pes gairebé equiparable al dels EEUU (16,3%) i la UE (13,2%) junts. El quart soci és el Brasil (6,7%) i el cinquè el Japó (6,3%).

Pel 2020, el comerç bilateral Xile-Xina va ser de 45.009M\$. Amb els EEUU de 20.261M\$. Amb la UE de 15.493M\$. Al canvi en euros: 55.230M€ amb la Xina, 24.862M€ amb els EEUU; 19.011M€ amb la UE. És a dir, el comerç només amb la Xina va ser superior ja a la suma del comerç amb els EEUU i la UE junts.

De les exportacions xilenes al gegant asiàtic, el sector miner és el que té més pes i segons dades oficials de la duana xilena va augmentar durant l'any 2020: *"la Xina es va mantenir com el principal comprador de productes produïts a Xile, amb un 36,6% de participació sobre el total de les exportacions des de l'1 de gener al 31 d'octubre. El sector miner va representar el 79,2% dels enviaments, amb US\$ 16.318 milions, la qual cosa va implicar un augment d'un 18,7% respecte a igual període de l'any anterior. (...) van destacar els enviaments dels minerals de coure i els seus concentrats, que van representar el 51,8% de les exportacions del sector miner i, el coure, el segon en participació, amb un 39,1%, i una variació positiva del 24,3%."* Ara al coure se li suma el liti, i les empreses xineses pugnen amb quedar-se les licitacions per la seva extracció.

Bolívia: Les dades de Bolívia que dona el seu Ministeri de Relacions exteriors es corresponen al comerç de gener a març de 2020. Les dades estan separades entre importacions i exportacions i es donen en percentatges. Quant a les exportacions, el Brasil va ocupar el primer lloc (18%), seguit de l'Argentina (14%), l'Índia (11%), el Japó (9%), els EEUU van ocupar el novè lloc amb un 4%, igual que la Xina. Quant a les importacions, la Xina va ocupar el primer lloc (22%), seguida pel Brasil (20%), l'Argentina (8%), els EEUU (7%), el Perú (7%), Xile (4%), el Japó (3%), Rússia (3%).

Es pot observar com la Xina és el principal importador de mercaderies de Bolívia i com el Brasil és el seu principal soci comercial, seguit de l'Argentina. Per a Bolívia, els seus principals socis comercials els conformen els propis països d'Amèrica Llatina i en segon lloc països asiàtics.

D'aquestes dades podem concloure que la Xina és ja el primer soci comercial de Xile i el Mercosur en el seu conjunt; el segon soci de Mèxic i la regió andina. A Centreamèrica i el Carib ocupa el tercer lloc trepitjant-li els talons a la UE.

Sense comptar amb Mèxic ni Bolívia (aquest segon país per tenir només els percentatges) el comerç total de totes aquestes regions amb la Xina va ser en el 2020 de 213.003M€ i amb els EEUU de 168.769M€. És a dir, **la Xina va ocupar el primer lloc per al conjunt de tota la regió (excloent en el càlcul a Mèxic i Bolívia).** El volum del comerç va augmentar el 2021 però les dades del 2020 ens serveixen per veure el desplaçament dels EEUU i la UE en favor de la Xina.

De les dades recollides podem observar també com el Brasil i Mèxic són els dos països capitalistes de llatinoamèrica amb major pes en els intercanvis comercials, com també vam veure en "El Comunista" n°67 en analitzar les dades de les primeres 500 empreses per facturació a Amèrica Llatina de les quals el Brasil ocupava el primer lloc amb 170 i Mèxic el segon amb 142.

Tractats i acords comercials amb la Xina

La Xina té tractats de lliure comerç (TLC) amb tres països: Xile, el primer que va signar la Xina a Llatinoamèrica (2006); Costa Rica (2011), el Perú (2010). Un exemple de l'increment de l'intercanvi que van suposar aquests tractats es veu clar al Perú: "(...) Només en el 2019, el comerç bilateral va ascendir a 23,360 milions de dòlars, és a dir, 3.7 vegades més que abans de la implementació de l'acord." (Andina, 15-12-2020). A més, "Al Perú existeixen més de 170 empreses de capital xinès, amb una inversió acumulada de més de US\$ 30 mil milions." (ProActivo, 15-09-2020).

La Xina té acords comercials amb l'Argentina, Xile, el Brasil, Bolívia, el Perú, Colòmbia, Veneçuela, Panamà, República Dominicana, Cuba.

La Xina té acords també per implementar la seva ruta comercial la *Nova Ruta de la Seda* a Llatinoamèrica. Al maig de 2017 es va fer el primer fòrum de la *Nova Ruta de la Seda* i al maig de 2019 el segon. Però, el primer fòrum de la Comunitat d'Estats Llatinoamericans i del Carib (CELAC)-Xina es va realitzar ja el 2014 per arribar a acords sobre inversions en infraestructures, préstecs, etc. i recordem que els BRIC es van crear el 2001. La Xina es va adjudicar la concessió dels dos ports principals del Panamà ja el 1995 i va establir relacions comercials amb Mèxic el 1999 pel que la penetració del capitalisme xinès a Amèrica Llatina ve des de lluny.

Els països amb els quals fins avui la Xina ha arribat a un acord comercial per la *Nova Ruta de la Seda* són: República Dominicana, Cuba, Costa Rica, Antigua i Barbuda, Barbados, Jamaica, Panamà, El Salvador, Guyana, Veneçuela, Trinitat i Tobago, l'Equador, el Perú, Bolívia, l'Uruguai, Xile, l'Argentina. A data d'avui, el Brasil i Mèxic encara no han signat.

El Brasil va sortir de la CELAC al gener de 2020: "El govern de Jair Bolsonaro va anunciar aquest dijous que va decidir retirar al Brasil de la Comunitat d'Estats Llatinoamericans i del Carib (CELAC) per considerar que "donava protagonisme a règims no democràtics". (Dw, 17-01-2020). Però, el seu primer soci comercial és la Xina des del 2009: "El 2009, la Xina es va convertir en el major soci comercial del Brasil, deixant els Estats Units en un llunyà segon lloc. Avui, la Xina és el destí del 27% de les exportacions brasileres, els Estats Units representen el 12%." (diàlogochino.net, 07-01-19). "Els negocis entre els dos països es van traduir en uns **69.100 milions de dòlars**." (El País, 26-09-2020). Mentre els negocis amb els EEUU van ascendir a **29.800 milions de dòlars**. És a dir, menys de la meitat. El 32,3% de les exportacions agropecuàries del Brasil depenen de la Xina: "El sector agropecuari brasiler es va mantenir líder en les exportacions del país l'any passat, amb un augment del volum del 7,4 per cent. Part d'aquest lideratge es deu a les exportacions agropecuàries a la Xina, que van augmentar un 17 per cent i van passar a representar el 32,3 per cent del total." (Xinhua, 15-01-2021). El fort potencial productiu agrícola del Brasil no el pot menysprear la Xina amb la major població a nivell mundial. Amb l'Argentina també ha arribat a acords per l'alimentació de la seva població: "El govern argentí té avançat un memoràndum d'entesa amb la Xina (...) L'objectiu és exportar unes 900.000 tones de carn per any a Pequín. (...) s'estima que instal·laran en una primera etapa unes 25 granges productives d'aproximadament 12.500 porcs cadascuna, (...) Tot això significaria noves exportacions per uns 2.500 milions de dòlars." (Cronista, 12-07-2021).

El Brasil també és un dels principals exportadors de minerals del món. El seu principal recurs és el ferro, que per ser d'alta qualitat l'ha convertit en el tercer productor mundial: "El 2020 i

malgrat la pandèmia, el Brasil va augmentar la seva quota en les exportacions totals mundials de mineral de ferro amb destinació a la Xina en gairebé deu punts percentuals respecte l'any anterior". (Anave, 25-03-2021).

Tot això ha estat possible a causa del restabliment per part dels EEUU dels aranzels a l'alumini i a l'acer als aliats del Mercosur. El juny de 2018 els EEUU van suspendre els aranzels, en un intent fallit de no perdre la seva influència.

A més, la Xina té acords amb els principals bancs de Llatinoamèrica: amb el CAF-Banc de desenvolupament d'Amèrica Llatina i el Carib; amb el Banc Interamericà de Desenvolupament; el fons Xina-Mèxic per realitzar inversions en infraestructures, petroli, gas, manufactures...

L'aposta a nivell general de la burgesia llatinoamericana de la retirada del suport al capitalisme estatunidenc en favor del capitalisme xinès està fins a tal punt consolidada que amb una maniobra orquestrada i organitzada han fet un reemplaçament de titella al capdavant del Banc de Desenvolupament d'Amèrica Llatina (CAF). Després d'obligar a dimitir l'anterior, amb suport estatunidenc, acusant-lo d'assetjament laboral, el nou president del CAF, el candidat colombià, és el candidat recolzat per la Xina.

El capitalisme xinès també està introduint la seva moneda a Amèrica Llatina: "L'Argentina va demanar a la Xina una ampliació del seu swap bilateral de monedes en iuans (...) davant els forts venciments amb el Fons Monetari Internacional (FMI) (...) el govern argentí intentarà que el seu par xinès **estengui el seu bescanvi vigent de 130.000 milions de iuans (l'equivalent a USD 20.600 milions) en 20.000 milions de iuans addicionals, uns USD 3.000 milions.** (...) **El swap de monedes entre els bancs centrals de l'Argentina i la Xina representa més de la meitat de l'estoc total de les reserves brutes de l'Argentina.** (...) el Banc Popular de la Xina té un compte en iuans al banc central argentí, i aquest últim té un compte en pesos radicats a la Xina." (Infobae, 26-01-2022). El deute públic de l'Argentina amb l'FMI "ascendia a finals de l'abril passat a 323.192,6 milions de dòlars, prop d'un 89,5% del PIB." (EFE, 20-05-2020) i "en el cas d'Amèrica Llatina i el Carib la xifra seria de 81,6%." (La República, 15-10-2020). Aquest escanyament llança als països de Llatinoamèrica en braços de la Xina. L'any 2012, la Xina va signar un acord amb el Brasil per comerciar en iuans: "El Banc de la Xina finançarà el seu comerç amb el Brasil perquè aquest pugui efectivitzar-se en iuans. Mitjançant el swap, els diners són dipositats en el Banc de la Xina i es va descomptant a mesura que el Brasil compra productes provinents del país asiàtic. **Al seu torn, això li permet a la Xina comprar productes brasilers sense recórrer al dòlar.**" (El Papel, 05-07-2012).

Tots aquests acords posen en dificultats també la UE que ha d'admetre en paraules del seu propi ministre d'exteriors que el capitalisme xinès li ha pres la davantera: "'Crec que això ha de poder tenir una solució política perquè si no establim més i millors relacions amb Amèrica Llatina serem desplaçats per la Xina (...) ens han desplaçat, ja no som el segon soci comercial d'Amèrica Llatina, el segon és la Xina", assegura." (La Vanguardia, 17-12-2020).

Per la seva part els EEUU tenen tractats de lliure comerç amb Mèxic (el T-Mec, acord Canadà-Estats Units-Mèxic), Panamà, Colòmbia, el Perú, Centreamèrica (República Dominicana, El Salvador, Guatemala, Hondures, Nicaragua), Xile. Però això no ha frenat l'entrada de mercaderies i capitals xinesos.

Des que el 2012 entrés en vigor el TLC signat entre Colòmbia i els EEUU, les importacions de productes agrícoles a Colòmbia no han fet més que augmentar. Això ha provocat un descens en

el preu i un desplaçament d'aquests productes produïts en territori nacional, portant a la petita burgesia agrària a mobilitzar-se, arrossegant el proletariat del camp, a una lluita interclassista per salvaguardar els seus privilegis com a explotadors. "Segons l'Associació Colombiana de les Micro, Petites i Mitjanes Empreses (Acopi), fins l'agost d'aquest any havien ingressat al país més de 23.000 tones de papa com a "producte dels Tractats de Lliure Comerç (TLC) i l'obertura econòmica", per la qual cosa van demanar al Govern "defensar i fomentar la producció nacional". (EFE, 13-11-2020).

Dialècticament, aquest acord dels EEUU amb Colòmbia ha servit de base pel desplaçament de la massa d'assalariats del camp a la ciutat que el capitalisme xinès no ha trigat en apropiarse: "La Xina ja és el major inversor asiàtic a Colòmbia. Els 29 projectes que van arribar recentment representen inversions per US\$1.191 milions en regions com Antioquia, Atlàntic, Bolívar, Meta, Vall del Cauca i Bogotá. D'acord amb els inversors, amb això es generarien més de 31.000 llocs de treball." (Forbes, 27-04-2021). "En els últims dies, el Govern Nacional va concretar la signatura protocol·lària de l'adjudicació del projecte vial Ruta Carib 2, a la costa Atlàntica, que connectarà a Barranquilla amb Cartagena. (...) amb inversions per aproximadament \$4,3 bilions que generaran 4.800 llocs de treball directes." (Opinió Caribe, 22-08-2021).

Històricament els EEUU mai es van centrar en desenvolupar infraestructures a Amèrica Llatina actuant sobretot com a prestador i saquejador de matèries primeres, mantenint allà una burgesia compradora o rendista. No oblidem que els EEUU van promoure els cops militars en els anys 70 per frenar el desenvolupament d'una burgesia emprenedora el que va portar a l'anomenada "dècada perduda".

Però 50 anys després la situació ha canviat, i per contrarestar la penetració xinesa el 2018, els EEUU van haver de llançar un pla d'inversions en infraestructures, energia, etc... que van anomenar Amèrica Creix: "Des que es llancés la iniciativa en 2018 i s'ampliés en 2019, 10 països han signat acords Amèrica Creix amb Estats Units, incloent El Salvador, l'Equador, el Brasil, Hondures i Bolívia. (...) té planejat invertir més de 12.000 milions de dòlars en tota Amèrica Central durant els pròxims cinc anys." (ShareAmerica, 25-11-20).

Aquest pla no va quallar pel que al juny de 2021 els EEUU es van treure de la màniga un altre pla juntament amb els països del G7 (el Canadà, França, Alemanya, Itàlia, el Japó, el Regne Unit, els Estats Units). L'han anomenat Build Back Better World (Reconstruir un món millor...) i el seu pla és construir infraestructures en els "països en desenvolupament" fins a 2035, un negoci que han valorat en 40B\$.

Aquest pla arriba 10 anys després que la Xina iniciés la nova ruta de la seda, i més de 20 anys després que els capitals xinesos comencessin a desembarcar a Llatinoamèrica.

L'objectiu dels plans dels EEUU és reconquerir el seu pati del darrera: "Daleep Singh, l'assessor adjunt de seguretat nacional del president Joe Biden, inicia aquest dilluns una gira per Colòmbia, l'Equador i Panamà per començar a donar forma a un gran pla d'infraestructures (...) L'objectiu de la seva gira és escoltar idees per dissenyar un projecte d'infraestructures que Biden vol llançar com a alternativa al projecte xinès "One Belt, One Road" (...) "No es tracta d'exercir pressió, sinó d'oferir un producte millor" que el de la Xina, va subratllar el funcionari." (EFE, 27-09-2021).

Els EEUU enviant als seus alts funcionaris a fer de comercials al seu pati del darrera; encara que sense oblidar exercir pressió: "A Panamà, principal exponent d'aquesta escalada, el Govern

dels EEUU ha afirmat públicament al seu president que les seves relacions amb ells depenien del fet que la influència asiàtica no creixés. (...) sota l'administració Trump, el departament d'exteriors va ser encara més dur afirmant obertament que "Amèrica Llatina no necessita un nou poder imperial". (Eleconomista.es, 18-10-2021).

No obstant això, malgrat les amenaces, els EEUU no poden evitar l'acostament dels països de Centreamèrica i el Carib a la Xina i a mesura que entren els capitals xinesos, aquests governs trenquen amb Taiwan i accepten a una sola Xina: Costa Rica (2007); Panamà (2017); República Dominicana (2018); El Salvador (2018), i l'últim, Nicaragua (2021).

A Taiwan li queden tan sols quatre aliats llatinoamericans: Guatemala, Hondures, Haití, Paraguai. I d'aquests, tant Paraguai com Hondures estan més aviat anant cap a establir les relacions diplomàtiques amb la Xina que a allunyar-se d'elles.

A més, els plans dels EEUU hauran de desbancar, no només el capitalisme xinès, sinó també a altres potències competidores: "El president d'El Salvador, Nayib Bukele, ha iniciat 2022, amb una visita oficial a Turquia (...) amb la finalitat de diversificar la dependència del país centreamericà del seu tradicional aliats, els Estats Units (...) "Tenim avançades conversacions i projectes d'inversió d'empreses turques en els ports d'El Salvador" va anunciar el president (...) inversió i intercanvi comercial al sector turístic i d'energia (amb la construcció d'una planta geotèrmica), i la possibilitat de venda de drons armats o fins i tot, va aventurar Bukele, el "llançament del primer satèl·lit salvadorenc, amb tecnologia turca" (...) Turquia manté acords de lliure comerç amb Xile i Veneçuela i està en negociacions amb l'Equador, Colòmbia, Mèxic i el Perú, així com amb Mercosur i l'Aliança del Pacífic." (El País, 23-01-2022). I en el con sud el president d'Argentina es reunia amb Rússia a Moscou aquest mes de febrer per a obrir-li les portes del continent: "En la seva xerrada tot sol amb Putin es va oferir com a "porta d'entrada" a Amèrica Llatina i va carregar contra els Estats Units que va acusar de tenir una influència negativa sobre el Fons Monetari Internacional". (El País, 04-02-2022). El Brasil es va reunir també amb Rússia al febrer de 2022.

Infraestructures

Segons un estudi de la RED ALC-Xina (*Monitor de la infraestructura xinesa a Amèrica Llatina i el Carib 2021*) sobre els projectes d'infraestructura realitzats per la Xina a Amèrica Llatina i el Carib durant 2005-2020, (no s'havien registrat projectes abans de 2005): "Els 138 projectes d'infraestructura xinesos van ser per una suma de 94,090 milions de dòlars i van generar 600,663 llocs de treball pel període." Aquestes dades no inclouen els anuncis de projectes, els projectes no finalitzats, ni la inversió estrangera directa. Per exemple no està inclòs l'anunci de projecte de 4 bilions a Colòmbia o els recents acords amb l'Argentina per construir una central nuclear i preses a la Patagònia, però ensenyen l'augment del pes del capitalisme xinès a les infraestructures.

Dels 138 projectes 6 van ser realitzats en el període de 2005-2009 per un valor de 1.216M\$; 40 van ser realitzats en el període de 2010-2014 per un valor de 30.616M\$; 92 en el període 2015-2020 per 62.257M\$. És a dir, els projectes han anat en augment. Per sectors, en tot el període 2005-2020 s'han dut a terme 53 projectes d'energia per valor de 44.394M\$; 48 projectes de transport que es van iniciar en la seva majoria a partir del 2015 per valor de 40.698M\$, li segueixen 10 projectes de ports per un valor de 2.481M\$, 8 de telecomunicacions per un

valor de 1.155M\$ i altres 19 projectes en diversos sectors que sumen un valor de 5.361M\$.

Dels països llatinoamericans en els quals el capitalisme xinès ha realitzat més projectes, l'Argentina ocupa el primer lloc amb 25 projectes per un valor de 25.226M\$ pels quals es va explotar a 73.937 treballadors, li segueix el Brasil amb 17 per un valor de 12.773M\$ i 157.112 treballadors i després l'Equador que ocupa el tercer lloc amb 19 projectes per un valor de 8.020M\$ i 81.236 treballadors. Com hem dit, les xifres totals incloent inversió estrangera directa i projectes no finalitzats són superiors: "L'Argentina va rebre des de 2005 projectes d'inversió en infraestructura per part del govern de la Xina, per més de **30.600 milions de dòlars** (...)." (TELAM, 04-09-2020). I els acords futurs no es queden curts: "L'Argentina i la Xina treballen en un pla d'inversió xinesa a mitjà termini en projectes d'energia, transport i infraestructura que arribaria fins als 30.000 milions de dòlars." (BAE Negocios, 14-02-2021).

Dels projectes de **telecomunicacions** cal destacar els projectes d'instal·lació de la xarxa **5G** pels que la burgesia Xina invertirà en formació als treballadors, com al Brasil: "(...) l'ecosistema 5G ja és responsable dels desafiaments en el mercat. Un d'ells és la falta de mà d'obra qualificada, (...) Huawei inverteix en educació i capacitació de la força laboral local. El 2021, donarem 12 laboratoris de fibra òptica (FTTH / FTTX) a les cinc regions del país". (Digitalpolicylaw.com, 21-07-2021). Al Perú també s'estan instal·lant xarxes 5G: "la Xina ha optat per accelerar la construcció de noves infraestructures (...) com ara xarxes 5G, línies de transmissió elèctrica d'ultra alta tensió, sistemes ferroviaris interurbans, centres de dades, intel·ligència artificial, internet industrial, entre altres. Això significa la construcció de centenars de milers fins a milions d'estacions de xarxes 5G, el que implica una major demanda de metalls, com el coure." (ProActivo, 15-09-2020). **Els EEUU no poden oferir això en no tenir la tecnologia i el seu interès està en bloquejar l'expansió del 5G.**

D'entre els projectes d'infraestructures duts a terme, és important observar els **ports**. Aquests són els majors ports operats per empreses xineses a l'Amèrica Llatina i el Carib:

Tots aquests ports són la porta d'entrada de les mercaderies xineses a tota Amèrica, inclosa Amèrica del Nord. Diversos d'aquests ports han estat adquirits per la Xina des de fa tan sols 2 o 3 anys. Els plans de reconquesta dels EEUU són una reacció a aquesta influència marítima que ha adquirit la Xina: "La Xina controla ja la gestió de ports en gairebé tot el Carib, amb la notòria excepció de República Dominicana, que ha decidit no

lliurar als xinesos cap infraestructura estratègica per no posar en perill la seva bona relació amb els Estats Units, de la qual tant depèn econòmicament. La Xina compta amb el port de major trànsit de les Antilles (Kingston, a **Jamaica**) i amb el principal port de l'aliat estatunidenc més pròxim a les seves costes (Freeport, a **Bahames**, a només 150 quilòmetres de Florida). (...) A l'abril de 2020 l'empresa China Merchants Port Holdings va passar a fer-se amb la majoria accionarial en una concessió per trenta anys del port jamaicà de Kingston, que és el de major trànsit de les illes del Carib i el més pròxim al Canal de Panamà, (...) Jamaica és el principal beneficiari dels préstecs públics xinesos a les Antilles, amb 2.100 milions de dòlars des de 2005, destinats a la construcció d'autopistes, ponts, edificis i altres infraestructures. A més, ha rebut una inversió de 3.000 milions per a l'explotació de bauxita i la producció de sucre. (...) Pequín també ha mostrat interès a desenvolupar un port a República Dominicana, però no ha aconseguit el seu objectiu. (...) No obstant, el 2018 el país va deixar de reconèixer a Taiwan (en l'estela del canvi que han realitzat diversos països centreamericans) i el 2019 va demanar un crèdit de 600 milions per a la millora de la seva xarxa elèctrica.

La Xina ha construït o gestiona molls també a **Bahames, Cuba, Trinitat i Tobago, i Antigua i Barbuda**. (...) A Cuba, la China Communications Construction Company (CCCC) es va encarregar de la construcció de la nova terminal del port de Santiago, inaugurat el 2019. (...) Part d'aquesta expansió de la influència xinesa a la regió ha estat l'obertura de nou centres Confucio (per a una població de només 41 milions d'habitants) i «regals» d'estadis de criquet per les nacions colonitzades per Anglaterra, com a Granada i Trinitat i Tobago." (ABC, 24-08-2021).

Els intents dels EEUU per frenar la presència xinesa es poden veure en el canvi de titella al capdavant del govern del Panamà: "Les inversions de la Xina al sector panameny d'infraestructura han disminuït dràsticament sota el govern de Laurentino Cortizo, just quan els Estats Units intenten contrarestar la influència del gegant asiàtic a Llatinoamèrica. L'Estat panameny va detenir el finançament del quart pont sobre el Canal de Panamà (...) El suspès projecte de US\$1.500 milions exemplifica els intents de limitar la influència de la Xina (...) El pont va ser adjudicat per l'administració de Varela al consorci Panamá Cuarto Puente, integrat per les signatures estatals China Harbour Engineering Company i China Construction Communications Company (CCCC). (...) L'administració de Varela també va atorgar al xinès Landbridge Group la construcció i operacions de la concessió pel port de contenidors PCCP, a la província de Colón. No obstant això, l'autoritat portuària AMP va iniciar el procés per a revocar la concessió al juny. (...) La Xina també està interessada en participar en el projecte de metro. No obstant això, el contracte es va adjudicar al febrer de 2020 al Consorci HPH Joint Venture, format per Hyundai Engineering & Construction i Posco." (Bnamericas, 07-10-2021).

Fusions i adquisicions d'empreses.

Hem pres les dades de l'Informe de la Comissió Econòmica per a l'Amèrica Llatina i el Carib, Cepal, organisme burgès adscrit a les Nacions Unides (denominada per Lenin com la cova dels bandits), sobre les fusions i adquisicions d'empreses a Amèrica Llatina per part del capitalisme xinès.

En el període 2005-2019, **la Xina va ocupar el segon lloc darrere dels EEUU en nombre de fusions i adquisicions d'empreses pel que fa a la quantitat de diners invertits**, que va ser de 83.000M\$ i "va tenir més pes que altres inversors

històrics de la regió, com Espanya, el Canadà, el Regne Unit o França.” (La Inversió Estrangera Directa a l’Amèrica Llatina i el Carib, 2021, CEPAL). De representar l’1,7% de fusions i adquisicions en el període 2005-2009, va passar al 16,3% del 2015-2019 i a un 23% el 2020.

D’aquestes fusions i adquisicions **26 van superar els 1.000M\$** representant el 82% del total. I dels 83.000M\$ totals, només dues empreses xineses van engolir gairebé 30.000M\$, una tercera part... Un bonic exemple de la concentració de capitals.

D’aquestes fusions i adquisicions del període 2005-2020 el Brasil es va emportar la major part, el 58%, seguit pel Perú amb un 18%, Xile amb un 11% i l’Argentina amb un 4%.

El capitalisme xinès es va centrar en un primer moment en adquirir empreses d’hidrocarburs, mineria, agricultura i pesca ja que encara estava desenvolupant el seu capitalisme a l’interior. Una vegada aquest cicle es va completar la potència productiva del capitalisme xinès va haver d’obrir les seves portes i es va posar a construir infraestructures de llarg a llarg del planeta per llançar les seves mercaderies a l’exterior.

Segons les dades d’aquest organisme burgès, els capitals xinesos s’han anat apropiant d’empreses o part d’empreses de capital angloamericà o europeu (valorades en més de 500M\$) per un total de **40.088M\$ durant el període 2005-2020**. Les fusions i adquisicions d’empreses valorades en més de 500M\$ van ser d’un total de 57.080M\$, el que significa que el 70% d’aquestes adquisicions per part del capitalisme xinès van ser destinades a menjar-se totalment o en part empreses de capital angloamericà i europeu. L’estudi al qual ens referim no dóna dades d’empreses adquirides de menys de 500M\$ (que suposen 25.920M\$ sobre el total) però és de suposar que d’aquests gairebé 26.000M\$ també hi havia capitals angloamericans i europeus.

Aquests són els milions que s’ha engolit el capital xinès en els sectors estratègics (energia, transport, mineria): 11.619M\$ d’empreses dels EEUU; 7.746M\$ d’empreses canadenques; 1.500M\$ de R.Unit; 19.223M\$ de la UE.

D’entre les empreses que ha adquirit el capitalisme xinès es troba la companyia elèctrica més gran del Perú i la tercera de

Xile: “La primera, va ser comprada per la Xina Yangtze per 3.600 milions, mentre la segona per State Grid of China per 3.000 milions.” (El Economista, 18-10-21). I a l’Argentina s’ha quedat part de les empreses més importants en extracció de petroli i liti: “Empreses xineses posseeixen projectes a Vaca Muerta (gràcies a Vaca Muerta, l’Argentina és el segon país amb més recursos de gas d’esquist i el quart en petroli no convencional), *gasoductes, mineria (or, liti), generació hidroelèctrica, eòlica, solar i nuclear (...)* la companyia xinesa Shandong Gold, propietària del 50% de l’operació a la mina Veladero al costat de la canadenc *Barrick Gold, va comprometre us\$145,5 milions per a estendre la vida útil del jaciment fins a 2030 (...)* **Ganfeng Lithium va desemborsar u\$s160 milions a Lithium Americas, amb seu a Vancouver, pel 50% del projecte de liti Cauchari-Olaroz, actualment en construcció.**” (Àmbito, 07-09-2020).

Aquestes són les quantitats totals d’adquisicions i fusions d’empreses de més de 500M\$ per país: el Brasil ocupa la primera posició amb 42.793M\$, seguit del Perú amb 14.585M\$, Xile amb 8.516M\$ i l’Argentina amb 3.410M\$.

Situació de la classe obrera a Amèrica Llatina

L’imperialisme xinès està desbancant els EEUU i la UE, però aquest canvi i tot aquest desenvolupament tecnològic i econòmic no significa que la classe obrera llatinoamericana experimenti millores en la seva vida material, **tot això es realitzarà sobre la base de l’exploatació de la classe obrera**. El proletariat llatinoamericà tenia i té les mateixes tasques revolucionàries que la resta del proletariat mundial: el derrocament violent de la pròpia burgesia (sigui local o estrangera) i del seu Estat, la instauració de la dictadura proletària com a estat transitori per instaurar la societat d’espècie: sense propietat privada, sense intercanvi mercantil, sense moneda, sense treball assalariat, sense classes socials, sense Estat. Aquesta revolució només pot ser internacional perquè internacional és el proletariat, per la qual cosa és de vital importància el rebuig de qualsevol solidaritat amb la pròpia burgesia o petita burgesia nacional, i qualsevol rebuig a fer costat a la pròpia burgesia en les seves aliances amb un o altre bàndol imperialista. **L’enemic està en el propi país, és la pròpia burgesia (Lenin).**

LLEGEIX, DÓNA SUPORT I DIFÓN LA PREMSA COMUNISTA!

The Internationalist Proletarian #8

Organic centralism: a vital question (I)

U.S. withdrawal from Afghanistan

Immigration as a weapon of war

Colombia: the matchstick and the boiling water

Evolution of the largest 500 companies in Latin America

Venezuela: parliamentarism drives the working class like cattle to the slaughterhouse

The overproduction crisis leads to imperialist war

With the PSOE-Unidas Podemos government the Spanish bourgeoisie remains at the forefront of world exploitation

Following the thread of time: The rise and fall of bourgeois

Workers of the World, unite!

THE INTERNATIONALIST PROLETARIAN

ORGAN OF THE INTERNATIONAL COMMUNIST PARTY

December 2021 – Issue 8 – Price: 2 € / 2,50\$

WHAT DISTINGUISHES OUR PARTY: The line that goes from Marx to Lenin, to the foundation of the Communist International and the Communist Party of Italy (Livorno 1921); the struggle of the Communist Left against the degeneration of the International, against the theory of the “socialism in a single country” and the Stalinist counterrevolution; the refusal of the Popular Fronts and the Resistance Blocs; the hard work of restoration of the revolutionary doctrine and organ, in contact with the working class, outside the personal and electioneering politicking.

U.S. WITHDRAWAL FROM AFGHANISTAN

On August 31, 2021, the last American soldier left Kabul airport on time, after almost 20 years of military occupation. It was the deadline of that time granted by the Taliban for the US to completely withdraw its troops from Afghanistan. The military US Democratic government was following in the footsteps of the previous Republican government, in yet another demonstration that, regardless of the intentions of individuals, it is the material reality that imposes itself. (Continues on page 2)

CONTENTS

Organic centralism: a vital question (I)	p. 2
U.S. withdrawal from Afghanistan	p. 5
Immigration as a weapon of war	p. 13
Colombia: the matchstick and the boiling water	p. 15
Venezuela: parliamentarism drives the working class like cattle to the slaughterhouse	p. 18
Evolution of the largest 500 companies in Latin America	p. 20
The overproduction crisis leads to imperialist war	p. 21
With the PSOE-Unidas Podemos government the Spanish bourgeoisie remains at the forefront of world exploitation	p. 23
The rise and fall of bourgeois civilization (1951)	p. 29

COLOMBIA: THE MATCHSTICK AND THE BOILING WATER (page 15)

The petty bourgeoisie is like WATER: it can boil and do it in the most revolting way but it can never cook. No, the proletarian class is like MATCHSTICK: it appears inert and still, but has the potential to ignite and generate a revolutionary fire. The condition for the matchstick to maintain its capacity to ignite, its revolutionary potential, is that it does not get wet with water, even if it is the most scandalous and bubbling water in the world.

THE RISE AND FALL OF BOURGEOISE CIVILIZATION (page 29)

“The petty bourgeoisie is the petty bourgeoisie, and it is the petty bourgeoisie, the artisans of opportunism, the parliamentarians and the progressive opportunists, who are the ones who have the recipe for the mighty river to follow its bed and flow peacefully.”

But in the great banks the current breaks every bank, comes out of its bed and “jumps” as the Po jumped at Gibraltar and Hibernia in an unexpected direction, sweeping over the two scuffed banks in the untidy space of the submarine resistance of every ancient form of life, molding society like the earth with a new face.